
科技俄语

陈茵梅 王维钰 编著

冶金工业出版社

内 容 提 要

本书以语法为主线，以科学语体中常见结构为重点，讲解了词法、句法和翻译技巧。书中课文和翻译练习均选自苏联版科普文章，目的是培养阅读原文和翻译能力。可供具有一定俄语基础的工程技术人员以及翻译工作者使用，亦可作为函授教材和自学用书。

科 技 俄 语

陈茵梅 王维钰 编著

冶金工业出版社出版发行

(北京北河沿大街嵩祝院北巷39号)

新华书店总店科技发行所经销

上海印刷四厂排版

冶金工业出版社印刷厂印刷

850×1168 1/32 印张15 $\frac{1}{4}$ 字数399千字
1989年5月第一版 1989年5月第一次印刷

印数00,001~4,500册

ISBN 7-5024-0347-7
H·9(外) 定价7.55元

前　　言

本书是一本供广大学过俄语的科技工作者复习和提高用书，也是一本自学课本和阅读手册。

全书以语法为主线，以科技语体中常见的语法现象为重点，按照俄语语法系统从词形变化开始，由浅入深。起点低（基本上属“零起点”）、进度快，通过语法项目、课文注释、词语例解讲解基础语法直至修辞和翻译技巧。为了使本书能起到阅读手册的作用，便于查考，语法项目集中编排。

本书共三十课。每课结构：1. 语法典型句（体现本课语法内容的基本句型，并提供部分词汇）；2. 语法项目（集中讲解基础语法及有关俄译汉翻译基础知识）；3. 课文（附注释及参考译文）；4. 常用词、多用途词及科技文体常用结构例解（帮助读者较全面、正确地理解俄语词语的特点）；5. 翻译练习课文（附参考译文，培养阅读能力）；6. 练习（主要巩固本课语法，同时复习本课课文及学过的单词，并提供部分生词）。

附录部分包括：1. 总词汇表（典型句及语法讲解部分的单词因同时附有对照译文，故未收入本表）；2. 练习答案；3. 参考译文；4. 俄汉译音表。

由于水平所限，书中必然存在不少缺点，请使用本书的同志不吝指正。

编者

1985年12月于安徽大学

目 录

УРОК 1	1
Грамматика	
动词不定式	
动词变位法及变位规律	
动词过去时的变化	
动词将来时的变化	
Текст	7
Электрическая энергия	
Текст для перевода	11
Помощник человека	
УРОК 2	12
Грамматика	
名词的性	
名词单、复数的意义和用法	
名词的变格	
格的基本意义和用法	
Текст	20
Природа и природоведение	
Текст для перевода	24
уголь	
УРОК 3	25
Грамматика	
形容词的变格	
代词分类	
代词的变格	

形容词、代词的名词化	
Текст	31
Превращение форм энергии	
Текст для перевода.....	35
физические состояния вещества	
УРОК 4	36
Грамматика	
俄语的词类	
间接及物动词	
动名词的用法	
Текст	40
физика и техника	
Текст для перевода	45
Математика	
УРОК 5	46
Грамматика	
前置词分类	
前置词短语的用法	
俄罗斯人名及其变格和音译	
Текст	51
Д. И. Менделеев	
Текст для перевода	57
Плазма	
УРОК 6	58
Грамматика	
定量数词的构成、变化及其用法	
定量数词在翻译上的特点	
近似数词表示法	
不定量数词的变格和用法	

Текст	65
Самый интересный и распространённый элемент	
Текст для перевода.....	68
Катализаторы	
УРОК 7	70
Грамматика	
短尾形容词	
词的结构	
俄语的基本构词方法	
Текст	77
Движение абсолютно, покой относителен	
Текст для перевода	80
Витамины	
УРОК 8	82
Грамматика	
无人称句的谓语	
Текст	85
Три состояния вещества	
Текст для перевода	90
Свойства веществ	
УРОК 9	92
Грамматика	
简单句种类	
及物动词加 -ся	
Текст	96
Город науки	
Текст для перевода	100
О некоторых “необыкновенных” явлениях	
УРОК 10	102

Грамматика	
动词体的构成及其基本概念	
Текст	108
Откуда Солнце берёт свою энергию?	
Текст для перевода	111
Телевизор вместо телефонного справочника	
УРОК 11	113
Грамматика	
主动形动词的构成和用法	
Текст	116
Проводники, полупроводники и изоляторы	
Текст для перевода	120
ГРЭС, ГЭС, АЭС	
УРОК 12	122
Грамматика	
被动形动词的构成和用法	
Текст	126
Проблема энергетических ресурсов	
Текст для перевода	130
Будем жить без холодильников?	
УРОК 13	131
Грамматика	
动词的命令式和假定式	
Текст	134
Энергия будущего	
Текст для перевода	138
Трение	
УРОК 14	140
Грамматика	

形容词的级	
副词的级	
Текст	144
Металлы и сплавы	
Текст для перевода	148
Первый в мире мост, построенный из стекло-пластмассы	
УРОК 15.....	150
Грамматика	
双部句概述	
主语表示法	
否定代词和否定副词	
不定代词和不定副词	
Текст	154
Учёные, борющиеся за научную истину	
Текст для перевода	159
Удобрение из воздуха	
УРОК 16	161
Грамматика	
谓语分类及其表示法	
复合名词、复合形容词构词法	
Текст	168
Исследовательские работы в МТИ	
Текст для перевода	172
Одна лаборатория в МТИ	
УРОК 17	174
Грамматика	
句子的次要成分	
动词不定式在句中的功能	
Текст	179

Исаак Ньютон	
Текст для перевода	184
Солнцемобиль	
УРОК 18	186
Грамматика	
主从复合句概述	
从属连接词分类及其在主从复合句中的作用	
Текст	191
Носитель жизни	
Текст для перевода	196
Управление потоками информации	
УРОК 19	198
Грамматика	
关联词在主从复合句中的作用	
指示词与从句种类	
Текст	203
Неслышимый звук (1)	
Текст для перевода	208
Неслышимый звук (2)	
УРОК 20	210
Грамматика	
副动词概述及其构成	
副动词的时间意义	
副动词的句法作用	
Текст	214
Химия наших дней	
Текст для перевода	218
Берегите время	

УРОК 21 221

Грамматика

分数和小数

实际数量和百分数增加和减少的译法

倍数增加和减少的译法

Текст 227

Короткая справка

Текст для перевода 232

Общие сведения о металлах

УРОК 22 234

Грамматика

附加从句

Что 作关联词时的用法和译法

Что 作连接词时的用法和译法

表示说明关系的主从复合句

Текст 239

Растительное сырьё

Текст для перевода 244

Охрана природы

УРОК 23 246

Грамматика

Чтобы 的用法和译法

Если 的用法和译法

Когда 的用法和译法

Текст 252

Солнечные батареи

Текст для перевода 257

ЭВМ и человек

УРОК 24	259
Грамматика	
确切语	
比较语	
用 как 连接的同位语的译法	
Текст	267
Основные этапы развития ЭВМ (1)	
Текст для перевода	272
Основные этапы развития ЭВМ (2)	
УРОК 25	275
Грамматика	
并列连接词和并列复合句	
插入语	
接续语	
Текст	280
Преимущества “электрического банка”	
Текст для перевода	286
Время точного времени	
УРОК 26	289
Грамматика	
多分句主从复合句	
Текст	293
Газотурбинный автомобиль. За ним ли будущее? (1)	
Текст для перевода	298
Газотурбинный автомобиль. За ним ли будущее? (2)	
УРОК 27	300
Грамматика	
无连接词复合句	
Текст	303

Зачем природе вирусы ?	
Текст для перевода	308
Биохимия против вредителей	
УРОК 28	310
Грамматика	
独立定语	
形动词短语和带 который 定语从句的译法	
副动词短语和状语从句的译法	
Текст	315
Актуальные проблемы развития вычислительной техники	
Текст для перевода	320
Беречь природу	
УРОК 29	322
Грамматика	
翻译科技作品时处理词汇现象的几种方法	
Текст	327
Индустриализация космоса. Ближайшее тысячелетие (1)	
Текст для перевода	332
Индустриализация космоса. Ближайшее тысячелетие (2)	
УРОК 30	335
Грамматика	
翻译科技作品时处理语法现象的几种方法	
长难句的译法	
Текст	343
Сельскохозяйственные работы. Первое поколение	
Текст для перевода	349
Автоматизированные комплексы — сегодня и завтра	

附录	352
总词汇表	352
练习答案	399
参考译文	429
俄汉译音表	472

УРОК 1

ГРАММАТИКА

动词不定式

动词变位法及变位规律

动词过去时的变化

动词将来时的变化

ТЕКСТ

Электрическая энергия

ТЕКСТ ДЛЯ ПЕРЕВОДА

Помощник человека

ТИПОВЫЕ ФРАЗЫ

1. Я *люблю* свою Родину. Ты тоже *любишь* свою Родину.
Все мы *любят* свою Родину.
我爱自己的祖国。你也爱自己的祖国。我们大家都爱自己的祖国。
2. Машина *работает* нормально.
机器运转正常。
3. Эти машины *работают* на электричестве.
这些机器是用电发动的。
4. Автомобиль *ведёт* опытный шофер.
开汽车的是一位有经验的司机。
5. Вода *двигает* турбины.
水力带动涡轮。

6. Труд *дви́гал* и *дви́га́ет* человéчество вперёд.

劳动推动了并正在推动着人类前进。

7. Тéхника пóлностью *испóльзуе́тсѧ*.

技术装备得到了充分的利用。

8. Наш завóд бýдет выпуска́ть тóчные прибо́ры.

我们厂将生产精密仪表。

ГРАММАТИКА

I. 动词不定式

动词不定式又叫“原形动词”。词典中所列的动词词条，就用这种形式。

动词不定式通常以 *-ть(-ться)* 结尾，只有极少数的动词以 *-ти(-тись)* *-чь(-читься)* 结尾。

1. *-ть* 绝大多数用在元音之后。计有七种情况：*-ать*, *-ять*, *-ить*, *-еть*, *-уть*, *-оть*, *-ыть*; 用在辅音字母后的只有两种情况：*-сть*, *-этъ*, 这种动词在俄语中极少，常用的有 *сесть* (坐下), *счесть* (计算), *лезть* (爬)等。

2. *-ти* 用在辅音(包括 *й*)之后，这类动词不多，约有20个词。常用的有 *идти* (走, 去), *нести* (携带), *везти* (搬运), *вести* (引导), *растти* (成长), *цвести* (开花), *обрести* (获得)等。

3. *-чь* 用于带重音的元音后。这类动词只有十多个，如：*беречь* (爱护), *течь* (流), *печь* (烤), *мочь* (能够), *лечь* (躺下), *жечь* (燃烧)等。

II. 动词变位法及变位规律

I. 动词有两种变位法：第一变位法(*е* 式变化)和第二变位法(*и* 式变化)。这两种变位法的具体变化如下表：

第一变位法 (e 式变化)

数	人 称	例词			
		чита́ть	и́дти	сказа́ть	приименя́ться
单	一 я (我)	чита́ю	и́ду	скажу́	приименя́юсь
			(辅音之后)		
	二 ты (你)	чита́ешь	и́дёшь	скажеши	приименя́ешься
数	三 он (他) она (她) оно (它)	чита́ет	и́дёт	скажет	приименя́ется
	一 мы (我们)	чита́ем	и́дём	скажеши	приименя́емся
	二 вы (你们, 您)	чита́ете	и́дёте	скажете	приименя́етесь
复	三 они (他们)	чита́ют	и́дут	скажут	приименя́ются
			(辅音之后)		ся—元音之后 ся—辅音之后

第二变位法 (u 式变化)

数	人 称	例词			
		строи́ть	учи́ть	люби́ть	учи́тъся
单	一 я (我)	строю	у́чу (ж,ч,ш,щ 之后)	люби́ю (音变 б—бл)	учи́усь
	二 ты (你)	строиши	у́чиши	любиши	учи́шься
	三 он (他) она (她) оно (它)	строи́т	у́чи́т	люби́т	учи́тъся
复	一 мы (我们)	строи́м	у́чи́м	люби́м	учи́мъся
	二 вы (你们, 您)	строи́те	у́чи́те	люби́те	учи́тесь
	三 они (他们)	строи́ят	у́чи́т (ж,ч,ш,щ 之后)	люби́ят	учи́тъся

注：① 凡以 -ть 结尾的动词，变位时去后缀后，如遇下列辅音则发生音变。音变规律如下：

г, Ѹ, չ → ж; т, к → ч; з, с → ш; см, ск → ѫ (适用于第一、二变位法) б, н, в, ѣ, м, ба, на, на, ба, ма (这类音变只出现于第二变位法)。

② 按第一变位法变位的动词，如发生音变，则“一变到底”，如表中的 скажать。按第二变位法变位的动词，如需发生音变，仅出现于单数第一人称，如表中的 любить。

2. 动词变位规律

1) 识别某一动词属于第一变位法还是第二变位法，主要根据动词不定式的结尾类型：

① 以 -итъ, -итъ 结尾的动词（-итъ 结尾的单音节动词属第一变位法，这类词只有七个）属第二变位法：

② 以 -нуть, -отъ, -ыть, -сть, -зть, -сти, -зыти, -чи, 以及以 -авать, -овать, -ереть 结尾的动词属第一变位法：

③ 以 -атъ, -ятъ, -еть 结尾的动词，绝大部分属第一变位法，只有极少数属第二变位法。

2) -овать, -евать 结尾的动词，其变位特点是去 -атъ 后，-ов- 变为 у，-ев- 变为 ю，再加人称词尾。如：использовать — использую, используюшь, используюют; воевать — воюю, воюешь, воюют。

3) 以 -нуть 结尾的动词，变位时去 -утъ 加人称词尾 -у, -ешь, -ут。如，тянуть—тяну, тянешь, тянут。

4) 以 -ти, -сти, -сть, -зыти, -зыти 结尾的动词，变位时去 -ти, -ть, 加人称词尾 -у, -ешь, -ут。如：идти。在个别动词中，с 要音变为 л 或 т。如：вести (引导)—веду, ведёшь, ведут; цветти (开花)—цвету, цветёшь, цветут.

5) 以 -чи 结尾的动词，-чи 实际上是 -кть, -гть 的变体。因此在变位时，单一人称和复三人称的结尾是：ку, гу—кут, гут。其它人称要发生以下语音交替：к—ч, г—ж。如：мочь